

Připravujeme posluchače podle požadavků vojsk

Závěry nejvyšších stranických jednání znovu zdůrazňují úlohu a význam Československé lidové armády pro přípravu mladé generace v životě rozvinuté socialistické společnosti. Nejbližší perspektiva zvýšené úrovně vzdělanosti mládeže, narůstající složitost úkolů, které musí velitelský sbor ČSLA řešit jak v bojové činnosti, tak při uplatňování výsledků a požadavků vědeckotechnického rozvoje ve výchově a výcviku podřízených, objektivně vyžaduje poskytnout všem důstojníkům vysokoškolské vzdělání. Schopnost prosadit u podřízených ustanovení základních řádů, kázeň, účinné využití a provoz soudobých zbraňových kompletů a vojenské techniky, složitost všestranného materiálně technického zabezpečení vojsk, požadavky na pedagogické schopnosti velitelů, to je soubor náročných činností. Ty se neobejdou bez pevných velitelských návyků, tvořivého uplatňování ustanovení základních řádů a znalostí základů řady vědních oborů.

V procesu přípravy mladých velitelských kádrů plní nezastupitelnou úlohu Vysoká vojenská škola pozemního vojska trojnásobného hrdiny ČSSR a hrdiny SSSR armádního generála Ludvíka Svobody. Jejím jediným posláním je všestranná příprava vysoce kvalifikovaných vojenských odborníků pro základní velitelské a týlové funkce, přesvědčených a aktivních bojovníků za politiku KSČ, schopných tvůrčím způsobem řídit a vychovávat podřízené k důslednému plnění úkolů budování a obrany naší vlasti a socialistického společenství.

Ke splnění tohoto cíle jsou stanoveny tři základní úkoly, kterým je podřízeno družné úsilí všech příslušníků školy:

1. Cílevědomě, koordinovaně prohlubovat oddanost posluchačů politice Komunistické strany Československa, internacionální po-

vinnosti obrany socialistického společenství a své vlasti, vztahu k ČSLA a ke svému povolání.

2. Přednostně vyžadovat od všech velitelů, náčelníků, vědeckopedagogických a organizačních pracovníků, aby posluchači byli vzorem v ukázněnosti, ve znalosti základních řádů a dovednostech jejich realizace v praxi, cílevědomě prohlubovat schopnosti posluchačů velet jednotkám, pevně organizovat režim jejich života, vyžadovat kázeň a vojenský pořádek v přís-
ném souladu s požadavky základních řádů.

3. Výuku a výcvik zaměřit na cílevědomě prohlubování dovedností a návyků nezbytných pro výkon funkcí u vojsk, na tvůrčí uplatňování znalostí k utváření velitelských, organizačních a metodických schopností posluchačů.

Základní metodou prohlubování oddanosti politice Komunistické strany Československa je osvědčené družné úsilí velitelů a náčelníků s nedílnou velitelkou pravomocí s politickými orgány, se stranickými a společenstevními organizacemi. Směr tohoto úsilí vyjadřujeme požadavkem přejít od výchovy všech posluchačů k výchově každého, od celkového k individuálnímu výchovnému působení. Družné úsilí směřuje k důslednému uvádění závěrů celoarmádního shromáždění z 28.8.1985 do života. V souladu s požadavky 15. zasedání ÚV KSČ považujeme upevňování kázně, organizovanosti života v duchu základních řádů a zdokonalování organizačnické a řídicí práce za kategorický požadavek trvalé platnosti, za rozhodující kritérium dosahovaných výsledků. Organizace stranickopolitické i služební činnosti se soustřeďuje na to, aby realizační úsilí nemělo charakter kampaně, aby vytvářelo náročnou atmosféru trvalého, postupného, cílevědomého a především

soustavně řízeného výchovného procesu. Praxe ukazuje, že každé zaváhání, nejednota v realizačním úsilí, uspokojení z dosažených výsledků, polevení v důslednosti a náročnosti se bezprostředně projeví v úrovni výchovy, v růstu počtu nezdravých jevů ve školních jednotkách, v poklesu aktivity posluchačů ve stranickopolitické práci i ve výchovně vzdělávacím procesu. Úzkou spoluprací náčelníků s politickými orgány, zvláště s politickým oddělením, se daří postupně řešit vznikající problémy a stále účinněji jim předcházet.

Závažnou úlohu v politické přípravě a ideové výchově posluchačů mají učitelé katedry marxismu-leninismu. Jejich úsilí dále zvyšovat výchovný vliv výuky, prohlubovat její metodologickou funkci a tak výrazněji přispívat k formování uvědomělého vztahu posluchačů k vojenskému povolání, ke kázní, k prohlubování potřebných návyků v organizaci a řízení stranickopolitické práce s maximálním využíváním poznatků z praxe našich absolventů ve funkcích u vojsk se zhodnocuje v kvalitě připravenosti našich posluchačů jako politických vedoucích. Široký systém upevňování návyků a dovedností ve stranickopolitické práci rozšiřuje možnosti získávání zkušeností z organizace stranické i svazácké práce, z vedení politických informací a politického školení mužstva, zvyšuje samostatnost posluchačů při agitaci a propagandistické činnosti. V posledních letech se zvyšuje také aktivita posluchačů v práci s kolektivem a v kolektivu včetně využívání základních poznatků z jeho tvorby a upevňování v bojové jednotce. Rozvíjejí se také metody prohlubování schopností samostatného tvůrčího přístupu našich absolventů k řešení naléhavých ideové výchovných problémů v jednotkách a účinnějšího využívání aktuálních politických dokumentů ve výchovné práci.

Zvláštní pozornost vyžaduje organizace stranickopolitické práce u 1. ročníků, především v období výkonu náhradní služby posluchačů. Na základě několikaletých zkušeností řešíme řadu diferencovaných opatření podle zvláštního realizačního plánu. V něm jsou konkretizovány povinnosti velitelů, politických pracovníků a učitelů a všech složek školy s cílem zabezpečit jejich jednotné výchovné působení v období utváření vztahu k armádě, druhu zbraně a ke škole. Součástí plánu je i plánovitá psychologická a pedagogická příprava velitelů školních jednotek i učitelů, zaměřená ke zvýšení účinnosti individuální výchovné práce. Pravidelná výměna zkušeností z průběhu adaptačního procesu zabezpečuje ope-

rativní řízení výchovného působení podle vývoje kolektivů a jejich vztahu k budoucímu povolání. Účinnost tohoto systému se zjevně projevuje rok od roku klesajícím podílem odcházejících posluchačů 1. ročníků.

Proces komunistické výchovy, utváření podstatných stránek osobnosti budoucího velitele, vojenského specialisty, je hlavní stránkou výchovně vzdělávacího procesu, vojenského režimu, prostředí, celkového života školy. Vedle politické, světónáborové výchovy rozhoduje o splnění úkolů rozkazu ministra národní obrany vojenská a mravní výchova. Rozhodující úlohu při formování osobnosti budoucího velitele má bezesporu uvědomělá osobní ukázněnost, trvalý návyk pořádku a upraveného vnějšího vzhledu, rázného vojenského vystupování. Současně schopnost pevné vůle vstěpovat a důsledně vyžadovat tyto vlastnosti od podřízených. Tento požadavek kladou i velitelé útvarů při hodnocení výkonu funkce našich absolventů. Proto soustředujeme úsilí k tomu, aby každodenní život posluchačů, výuka a výcvik, stranickopolitická práce i jejich osobní zájmy, řízení příkladnými veliteli, politickými pracovníky a učiteli vytvářely nesmlouvavé, náročné prostředí, ve kterém je přísné dodržování ustanovení základních řádů naprostou nezbytností. Naším cílem je dosáhnout příkladné úrovně kázně, založené na komunistickém přesvědčení, na pevné organizaci života příslušníků školy v podmínkách přísného vojenského pořádku a cílevědomého náročného vojenského výcviku a výuky. Je to nepetržitý proces obnovování jednoty náročných požadavků velitelů a vůle posluchačů důsledně je plnit. Hlavním prostředkem výchovy ke kázní je příkladnost velitelskopedagogického sboru, jeho náročnost spojená s péčí o podřízené a s individuální výchovnou prací. Oprávněně vyžadujeme, aby všichni příslušníci stálého stavu školy konkrétní naplní své každodenní činnosti, zvláště ve výchovně vzdělávacím procesu a při jeho všestranném zabezpečení šli příkladem při plnění požadavků základních řádů, v individuální práci, v organizaci a řízení výcviku, v jeho metodice k intenzivnímu využití času pro cílevědomé upevňování velitelských a metodických návyků i v osobním životě.

Důsledně plnit požadavky základních řádů a vést podřízené k jejich dodržování vyžaduje především jejich praktickou znalost. Proto jsme rozšířili učební programy výuky základních řádů dvojnásobně. Výuku jsme rozdělili rovnoměrně do všech semestrů a stanovili závazný rozsah požadovaných znalostí i systém jejich cílevědomého prověřování. Napomáhá tomu převáž-

ně praktické zaměření výuky tohoto předmětu, metodické zaměření jeho obsahu, které je postaveno na jednotné metodice výuky pro každé zaměstnání a široké účasti všech hlavních funkcí školy na výuce nejdůležitějších zásad.

Posluchače motivujeme k neustálému obnovení znalostí řádů jednak zápočty a zkouškami, jednak vazbami výsledků průběžného přezkušování na udělování výhod podle příslušných předpisů v průběhu celého studia. Významnou motivací je také povinnost učitelů všech předmětů hodnotit posluchače komplexně a při zkouškách brát v úvahu i jejich ukázněnost a schopnost vyžadovat plnění základních řádů ve funkcích, do kterých jsou zařazováni při výcviku. Také v týdenních hodnoceních velitelů čet se pravidelně a adresně hodnotí kázeň, schopnost náročně vyžadovat realizaci ustanovení základních řádů v každodenním životě jednotky a aktivita posluchačů při zabezpečování a udržování pořádku i vstrojí kázně. Spolu s hodnocením výkonu velitelských i ostatních funkcí, do kterých jsou posluchači zařazováni podle dlouhodobého plánu získávání a upevňování velitelských a metodických návyků, využíváme získaných poznatků o jednotlivcích jako podklad pro stanovení závěrečného hodnocení sdruženého vojenského předmětu (základní řády, právní výchova, pořádková příprava, vojenská administrativa, ochrana utajovaných skutečností) a pro zpracování charakteristiky absolventa školy. Ve srovnání s předchozím stavem dosahujeme podstatného zkvalitnění znalostí i praktické realizace ustanovení základních řádů. Prohlubují se schopnosti posluchačů rychle se orientovat v obsahu základních řádů a využívat jich při velení jednotkám.

Závažným problémem přípravy posluchačů je formování schopnosti dovedné práce s podřízenými. Při průzkumech kvality připravenosti absolventů školy pro výkon funkce u útvarů vystupuje tento požadavek vojsk tím výrazněji, čím kratší je doba, vyčleněná pro zapracování mladého velitele na nástupní funkci. Opatření, přijatá ke zkvalitnění připravenosti posluchačů pro náročnou práci s lidmi nejsou dosud účinná. V kolektivech školních jednotek jsou vztahy mezi jednotlivci zcela odlišné ve srovnání s bojovou jednotkou. Upevňování sociálně psychologických stavů u jednotek a opatření k individuální práci s narušenými jedinci se procvičují jak při přípravě posluchačů na vedení PSM u výcvikového a zabezpečovacího pluku školy, tak na stážích u vojsk s pomocí organických velitelů. Vyčleněný čas však nestačí pro ověření

účinnosti těchto opatření v praxi při osobní odpovědnosti za dosažené výsledky individuální výchovné práce. K tomu přistupuje i skutečnost, že většina našich posluchačů má minimální životní zkušenosti. Proto jen s obtížemi aplikují v praxi zásady vedení kolektivu, které se ve škole naučí. Pro o přípravu zásadní změnu ve formě i obsahu stáží u vojsk. Předpokládáme, že při dvou až tříměsíčním výkonu funkce na stážích se posluchači důkladněji seznámí s kolektivem jednotky, budou nuceni samostatně řešit výchovné problémy a ověřovat si účinnost forem i metod eliminace nežádoucích vlivů v součinnosti s politickými pracovníky, stranickými a svazáckými organizacemi. Současně získají zkušenosti, potřebné k cílevědomému řízení činnosti podřízených, které rovněž citelně postrádají při výkonu nástupních funkcí u útvarů.

Při této příležitosti chci požádat velitele útvarů, svazků a příslušníky jejich štábů o pomoc při účelné a efektivní organizaci těchto stáží. Budou je absolvovat posluchači 4. ročníku několik měsíců před vyřazením. Proto bude velmi záležet na jejich náročném, ale citlivém vedení organickými veliteli v součinnosti s vedoucími stáží, jak si posluchači osvojí dovednosti aktivně ovlivňovat morálně politický stav u jednotky, které jsou nezbytné pro úspěšný výkon funkce po vyřazení.

Ministr národní obrany ve svém rozkaze pro přípravu vojsk ČSLA ukládá vojenským školám výrazně posílit vojenské stránky výchovy, dále zvyšovat připravenost posluchačů k výkonu funkcí u vojsk, náročně připravovat praktický výcvik s technikou v polních podmínkách s využitím nových bojových řádů. Zdokonalovat metodickou připravenost posluchačů k přípravě a vedení praktického výcviku a k organizování režimu života podle základních řádů. Systematicky prohlubovat jejich znalosti a návyky v řízení a zabezpečování provozu a ošetřování bojové techniky.

Ke splnění těchto úkolů jsme si vytvořili příznivé podmínky v minulých letech. Zásadní přestavba učebních plánů velitelsko-inženýrských studijních oborů vytvořila dostatek prostoru pro podstatné zvýšení kvality a rozsahu polního výcviku. Stanovení postupných cílů přípravy v každém semestru umožňuje náročně kontrolovat dosažený stupeň komplexní vycvičenosti posluchačů i jejich velitelských a metodických návyků při závěrečných cvičeních a bojových střelbách a podle výsledků upřesňovat úkoly následujícího semestru. Profil absolventa je rozšířen tak, aby posluchači

zvládli po všech stránkách bojové použití i zásady provozu základních i zavaděných typů bojové techniky. Absolventi studijního oboru motostřeleckého jsou tedy stejně hodnotně připraveni pro velení jednotkám, které jsou vyzbrojeny BVP i OT 64. Absolventi studijního oboru tankového mají návyky ve velení jednotkám, vyzbrojeným typy T 55, T 55 M 1 i T 72. Absolventi studijního oboru RVD zvládli ve své specializaci všechny typy taženého i samohybného dělostřelectva, techniky dělostřeleckého průzkumu, topografické i povětrnostní přípravy.

Všechny učební předměty jsou svým obsahem podřízeny postupným cílům profilu posluchače. Výstupní požadavky teoretických předmětů jsou zaměřeny na schopnost aplikovat teoretické poznání v odborné přípravě. Všeobecné inženýrské předměty zahrnují témata, která aplikují obecné znalosti na konkrétní prvky konstrukce a provozu vojenské techniky. Výuka jazyků je zaměřena na odbornou terminologii a vrcholí v komplexních taktických cvičeních, řízených v ruštině, se simulovaným výsledkem zajatců v cizím jazyce. Cílevědomě prohlubujeme zaměření výuky všech předmětů na plnění profilu absolventa, nebo na jeho přípravu pro celoživotní povolání.

Zvláště pečlivě je propracována návaznost odborných předmětů. Vyloučením duplicit, vyžadování cílevědomého zvyšování intenzity výcviku a soustavně prohlubovanou komplexností každého cvičení se rozšiřuje prostor pro zdokonalování posluchačů ve velení a řízení bojové činnosti jednotky. Organizace polních soustředění ve srubovém táboře a plné využití času pro intenzivní výcvik ve dne i v noci přináší kromě vyšší aktivity posluchačů při výcviku také zřejmě zvýšení jejich psychické i fyzické odolnosti. Zvyšuje se jejich osobní zodpovědnost za provoz a ošetřování přidělené techniky. Každé soustředění poskytuje možnost zvýšení počtu hodin na plánovaný rozsah odborných předmětů, kterých se využívá k prohlubování velitelských a metodických návyků posluchačů, k náročným kontrolním cvičením i k výstavbě a udržování výcvikových zařízení.

Polní výcvik s bojovou technikou je organizován převážně ve výcvikových blocích, které umožňují organizovat výcvik všech rot jednoho ročníku v několika směnech denně se stejnou technikou, výcvikovými zařízeními a ve stejné tématice hospodárně, bez každodenního přistavování a zaparkování a se stejnou náročností na výsledky. Výsledky těchto soustředění se odrážejí nejen v kvalitě návyků a dovedností

posluchačů, ale také ve zjednodušení práce výcvikových a zabezpečovacích jednotek a v úsporách PHM.

Náročná organizace polního výcviku se stala také jedním z významných stabilizačních faktorů při formování vztahu posluchačů i ročníku k vojenské službě. Ze zkušeností posledních let, kdy uskutečňujeme v období jejich adaptace řadu základních cvičení s moderní bojovou technikou, vyplývá závěr, že se velmi rychle upevňuje jejich hrdost na svou zbraň. Tento pocit se zákonitě odráží v upevňování vojenských kolektivů školních jednotek a v prohlubování vztahu k armádě vůbec. Vždyť polní soustředění ve srubovém táboře na závěr období náhradní služby je zpravidla obdobím nejvyšší aktivity vojenské výchovy posluchačů.

Zaměření výuky k přípravě posluchačů pro výkon funkce u vojsk jsme přizpůsobili i rozvoj učební a výcvikové základny. Hlavní pozornost jsme soustředili na modernizaci a rozšíření výcvikových zařízení ve VVP, který je součástí školy. Po odlesnění vymezených prostorů a zprůchodnění taktických směrů svépomocí můžeme konat všechna vrcholná cvičení do stupně rot (baterie) všech studijních oborů ve vlastním výcvikovém prostoru. To umožňuje organizovat výcvik posluchačů nezávisle na kapacitách výcvikových prostorů ZVO v metodické posloupnosti a návaznosti všech druhů příprav s vyvrcholením při bojových střelbách a taktických cvičeních s bojovou střelbou v součinnosti všech druhů vojsk včetně letectva, zejména bojových vrtulníků. Naše vodní cvičiště zabezpečuje výcvik ve všech druzích příprav i v jízdě tanků pod vodou. Svépomocným vybudováním srubového tábora se vytvořily podmínky k maximálnímu přiblížení přípravy posluchačů k podmínkám výcviku bojových útvarů. Rychle se rozvíjí тренаžerová základna. Máme k dispozici 44 typů тренаžérů a simulátorů různého zaměření. To významně přispívá k rozšíření možností upevňování velitelských, metodických i technických návyků posluchačů.

Rozvíjíme v přiměřeném rozsahu také možnosti formovat vztah posluchačů k využívání výpočetní techniky. Učebny počítačů vytvářejí předpoklady pro to, aby se mohl každý posluchač seznámit se zásadami práce na mikropočítačích a využívat je ve vojenské odborné činnosti, která doznává ve škole nebyvalého rozvoje.

V poslední době se zvyšuje příliv mladých důstojníků na vědeckopedagogické funkce. Značná část z nich nemá dosud potřebné životní zkušenosti, někteří dosud

neveleli bojovým jednotkám. Proto je požadavek zvýšení náročnosti plně aktuální i při rozvíjení jejich pedagogických a odborných schopností připravovat absolventy na řešení úkolů a problémů praxe u útvarů. Každý učitel musí absolvovat pedagogickou přípravu. V období uvádění do funkce musí učitel zvládnout odbornou problematiku v rozsahu učebních programů. Při kontrolních cvičeních je přezkušována jeho schopnost vést samostatně výuku. Teprve na základě hodnocení kontrolních cvičení je zařazován do výuky. Nezbytnou součástí přípravy jsou i dlouhodobé stáže a praxe učitelů u vojsk. Tam vysíláme každoročně kromě toho i řadu vedoucích funkcionářů kateder, velitelství školy a fakult.

Zvláštní význam přikládáme socialistickému soutěžení na počest významných výročí. Je zaměřeno především na kvalitní splnění úkolů každého semestru. Proto převažují závazky k vzornému výkonu učebních úkolů, zvláště v polních soustředěních, zvyšování třidnosti, odbornosti, k abstinenci a plnění významných úkolů bez přestupků. Kvalitu výuky a výcviku zvyšují krátkodobé soutěže, které jsou trvalou součástí všech forem výuky. Účinnější využití aktivity příslušníků školy chceme podpořit zlepšením popularizace pozitivních výsledků. Za podpory politických orgánů a stranických organizací chceme efektivněji čelit formalismu příkladnosti komunistů a náročným kolektivním hodnocením dosahovaných výsledků.

Všechna tato opatření jsou zaměřena ke splnění úkolů rozkazu ministra národní obrany pro přípravu vojsk. Při jejich konkretizaci vycházíme z návrhu a připomínek velitelů jednotek, útvarů a svazků, které čerpáme jednak z jejich hodnocení výkonu posluchačů na stážích, jednak z průzkumu kvality výkonu funkcí našich absolventů vedoucimi stáží a důstojníky vyslanými na stáž k útvarům. Jsme zavázáni všem velite-

lům a příslušníkům štábů za řadu podnětů pro zlepšení naší výchovně vzdělávací činnosti. Postupně realizujeme ve výuce požadavky na zlepšení přípravy posluchačů k řízení provozu a ošetřování techniky, k vedení rotního hospodářství, k organizaci všestranného zabezpečení bojové a politické přípravy a denního života jednotky. Prohlubujeme jejich psychickou a fyzickou odolnost, samostatnost, cílevědomě zvyšujeme náročnost ve všech oblastech činnosti školy. Přijali jsme konkrétní opatření k upevnění sepětí školy se životem vojsk a účinnějšího využívání zkušeností z organizace a řízení bojové a politické přípravy ve výchovně vzdělávacím procesu. Náčelníci fakult, kateder i funkcionáři školy plní konkrétní úkoly v systému získávání poznatků o našich absolventech i zkušeností z praxe vojsk v osobním styku s odpovědnými funkcionáři svazů a svazků. Proto se obracím na velitele a jejich štáby se žádostí, aby jim poskytli objektivní informace o kvalitách našich absolventů a vyjádřili reálné návrhy na zlepšení naší výchovně vzdělávací činnosti.

Naši snahou je všechny progresivní návrhy realizovat v praxi posluchačů co nejoperativněji. Proto jsme s radostí uvítali návštěvu velitele Západního vojenského okruhu ve škole, při které jsme si ujasnili další možnosti zkvalitnění přípravy posluchačů a umožnili jim osobně se seznámit s požadavky vojsk na jejich práci ve škole. Kdykoli v budoucnu rádi uvítáme i ostatní velitele svazů a svazků, náčelníky druhů vojsk na jednáních, která vždy přispívají k prohloubení hrdoosti posluchačů na své volání a k poznání reality života u útvarů.

Jsme přesvědčeni, že tato a další cílevědomě zaměřená opatření se stále více budou projevovat v kladném hodnocení absolventů naší školy veliteli bojových jednotek a útvarů. To je smysl a poslání naší školy.